Covid'de Cezaevi Görüş Yasağı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	14.10.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/51707	Anayasa 13, Anayasa 19, Anayasa 20, 5275 s. K. 83, 5275 s. K. 6

ÖZET

Salgın döneminde kapalı cezaevindeki hükümlünün görüşleri Genel Müdürlük yazısıyla kısıtlandı. AYM, 5275 sayılı Kanun'un idareye bu yönde açık yetki vermediğini belirterek aile hayatına saygı hakkının ihlaline ve 20.000 TL tazminata hükmetti; açık cezaevi şikâyeti kabul edilemez bulundu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/covid-cezaevi-gorus-yasagi-kanuni-dayanak-aym-2021-51707/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR

(Başvuru Numarası: 2021/51707)

Karar Tarihi: 14/10/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, koronavirüs salgınına yönelik tedbirler kapsamında ceza infaz kurumundaki görüşlerin kısıtlanması ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin reddedilmesi nedeniyle aile hayatına saygı ve kişi hürriyeti ve güvenliği haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Başvurucu, başvuru tarihinde kamu kurum ve kuruluşlarının zararına dolandırıcılık ve resmî belgede sahtecilik suçlarından Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (İnfaz Kurumu) hükümlü olarak bulunmaktadır.

A. Görüşlerin Kısıtlanması Uygulamasına İlişkin İtiraz Süreci

3. Başvurucu, COVID-19 salgınından kaynaklı olarak görüşlerin sınırlandırılması uygulaması nedeniyle 7/9/2021 tarihinde Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğine (İnfaz Hâkimliği) başvurmuştur.

İnfaz Hâkimliği 20/9/2021 tarihinde şikâyeti reddetmiştir. Kararda açık/kapalı görüş haklarına getirilen kısıtlamanın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün (Genel Müdürlük) yazılı talimatları doğrultusunda alınan önlemler kapsamında olduğu, hükümlülerin, tutukluların ve kurum görevlilerinin sağlıklarının korunması açısından alınan bu tedbirlerin yerinde olduğu değerlendirmesiyle şikâyetin reddedildiğini belirtmiştir.

4. Başvurucu, İnfaz Hâkimliğinin kararına karşı 27/9/2021 tarihinde Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesine (Ağır Ceza Mahkemesi) itirazda bulunmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi, kararın usule ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle 8/10/2021 tarihinde itirazı reddetmiştir.

B. Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Talebinin Reddine İlişkin İtiraz Süreci

5. Başvurucu 31/8/2021 tarihinde İnfaz Kurumuna başvurarak açık ceza infaz kurumuna daha erken ayrılmayı talep etmiştir. Dilekçesinde 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1/1/2021 tarihinde yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik (Yönetmelik) gereğince erken iyileşme kapsamında, kapalı ceza infaz kurumunda kalması gereken toplam sürenin onda birine kadar açık ceza infaz kurumuna daha erken ayrılmayı talep etmiştir. İnfaz Kurumu 1/9/2021 tarihinde başvurucunun talebini uygun görmemiştir.

6. Başvurucu, anılan karara karşı 13/9/2021 tarihinde şikâyet yoluna başvurmuştur. Dilekçesinde farklı tarihlerde yaptığı başvuruların İnfaz Kurumu tarafından hep aynı ve kanuni olmayan gerekçelerle reddedildiğini, ülke genelinde pandemi yasaklarının kalktığını, aşılanma oranlarının artmaya başladığını, idarenin kendisinden kaynaklanan eksiklikler nedeniyle haklarının kullandırılmadığını ifade etmiştir.

7. Ankara Batı 2. İnfaz Hâkimliği 14/9/2021 tarihinde başvurucunun şikâyetini reddetmiştir. Ret kararında ilgili Yönetmelik kapsamında açık ceza infaz kurumuna daha erken ayrılma kararı verilebilmesi için öncelikle başvurucu hakkındaki gelişim puanının Genel Müdürlük tarafından belirlenen eşik puanını aşması, hükümlünün erken iyileşme gösterdiği kanaatine varılması ve iyi hâlli hükümlü olması gerektiğini belirtmiştir. Kararda ayrıca Genel Müdürlüğün 29/12/2020 tarihli yazısı ile değerlendirmeye esas eşik puanların Covid-19 önlemleri kapsamındaki sınırlamaların kaldırılması sonrasında belirlenmesine karar verildiğinin bildirildiğini, bu sebeple başvurucu hakkında eşik puanın belirlenmesine ilişkin değerlendirme yapılamadığını ve dolayısıyla açık ceza infaz kurumuna daha erken ayrılma koşullarının oluşmadığını ifade etmiştir. Kararda son olarak başvurucunun farklı suçtan da tutuklu bulunduğunu, bu sebeple Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliğinin 8. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince de açık ceza infaz kurumuna ayrılamayacağını belirterek İnfaz Kurumu kararının usul ve kanuna uygun olduğu sonucuna varmıştır.

8. Başvurucu 27/9/2021 tarihinde karara itiraz etmiştir. Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesi 6/10/2021 tarihinde anılan kararın usul ve kanuna uygun olduğunu belirterek itirazın reddine kesin olarak karar vermiştir.

9. Başvurucu, başvuruya konu olan nihai kararları 11/10/2021 ve 13/10/2021 tarihlerinde öğrendikten sonra 9/11/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

10. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

11. Başvurucu, adli yardım talebinde bulunmuştur. Ödeme gücünden yoksun olduğu anlaşılan başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

A. Aile Hayatına Saygı Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

12. Başvurucu, görüşlerin kısıtlanmasına ilişkin uygulamanın kanuni dayanağının bulunmadığını ve ziyaret görüşlerinin yaptırılmaması nedeniyle mağdur edildiğini belirterek özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunması amacıyla mevzuat çerçevesinde önlemler alındığı bildirilmiştir. Bakanlık görüşüne karşı başvurucu, önceki beyanlarını tekrar etmiştir.

13. Başvurucunun bu iddiaları aile hayatına saygı hakkı kapsamında incelenmiştir.

14. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ziyaret hakkının kısıtlanması nedeniyle aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

15. Başvurucunun şikâyeti, yakınlarıyla görüş hakkının kısıtlanması nedeniyle ailesini yeterli şekilde görememesidir. Anayasa Mahkemesi 11/3/2020 tarihinden sonraki süreçte COVID-19 salgını nedeniyle ceza infaz kurumlarında uygulanan açık ve kapalı görüş hakkına yönelik kısıtlamaların aile hayatına saygı hakkına müdahale oluşturduğunu kabul etmiştir ((emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2020/38826, 20/7/2023, § 42). Somut olayda da bu sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum olmadığı görülmüştür.

16. Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkı madde gerekçesi de dikkate alındığında resmî makamların özel hayata ve aile hayatına müdahale edememesi ile kişinin ferdî ve aile hayatını kendi anladığı gibi düzenleyip yaşayabilmesi gereğine işaret etmektedir ((emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2013/9047, 7/5/2015, § 22; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2013/5126, 2/7/2015, § 36).

17. Hükümlü ve tutukluların özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, ceza infaz kurumu idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır ((emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2013/4708, 20/4/2016, § 36). Ancak ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olarak idarenin tutuklu ve hükümlülerin anılan hakka müdahale konusunda takdir yetkisinin daha geniş olduğu gözetilmelidir ((emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2013/6693, 16/4/2015, § 89).

18. Bu durumla birlikte temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamalar Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan kanunilik ölçütünün karşılanması için öncelikle şeklî anlamda bir kanuna

dayanmalıdır ((emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 31; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 75; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2014/7256, 27/2/2019, § 65; (emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2014/15365, 29/5/2019, § 66). Bununla birlikte şeklî bir kanunun varlığı yeterli olmayıp aynı zamanda kanun; sınırlamanın erişilebilirliğini, öngörülebilirliğini ve kesinliğini ortaya koymalıdır ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015, § 63). Bu kapsamda hak ya da özgürlüğe müdahale eden kural takdir alanını belirli ölçülerde elbette uygulayıcıya bırakabilir. Fakat bu takdir alanının sınırlarının da yeterli açıklıkta belirlenmesi ve kuralın öngörülebilirliği sağlayacak şekilde asgari bir kesinlik içermesi zaruridir ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2017/38953, 23/7/2020, § 107).

19. Aile hayatına saygı hakkına yönelik bir müdahalenin de Anayasa'nın öngördüğü güvencelere uygun kabul edilebilmesinin ilk ve temel şartı müdahalenin kanuni dayanağının bulunmasıdır. Hak ve özgürlüğü kısıtlayıcı bir kanunun kapsamını genişletici yorum ve uygulamalar, kanun koyucunun getirmediği bir sınırlandırmanın idari ve yargısal makamlarca ihdas edilmesi sonucunu doğurabilir. Bu açıdan hak ve özgürlükleri sınırlandıran kurallara ilişkin yorum ve uygulamaların kuralın kapsamını genişletici nitelikte olmaması ve öngörülebilir sınırlar içinde kalması önem taşımaktadır ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2018/37392, 23/7/2020, § 104; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2018/27392, 15/4/2021, § 45).

20. Hükümlülerin ziyaret ya da görüş hakkı 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 83. maddesinde düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi, somut başvuruya konu olan tedbirleri 2020/38826 numaralı başvuruya ilişkin kararında kanunilik ölçütü bağlamında incelemiştir. Anayasa Mahkemesi; yukarıda belirtilen kanuni düzenlemenin mahpusların ziyaret hakkının ortadan kaldırılması ya da engellenmesi konusunda idari makamlara açık ve genel bir yetki vermediğini, aile hayatına saygı hakkına yapılan bu müdahalenin salt idari makamların kararlarına dayandığını tespit ederek müdahalenin kanuni dayanağının olmadığına karar vermiştir (B. No: 2020/38826, §§ 55, 57, 58).

21. Somut başvuruda Genel Müdürlük tarafından gönderilen yazı doğrultusunda mahpusun açık ve kapalı görüş haklarına kısıtlamalar getirildiği anlaşılmaktadır. Ziyaret hakkının idare tarafından kısıtlanmasına imkân veren açık bir düzenleme bulunmamasına rağmen söz konusu tedbirin uygulandığı görüldüğünden 2020/38826 numaralı başvuruya ilişkin kararda varılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum olmadığı, müdahalenin kanuni temelinin bulunmadığı değerlendirilmiştir (benzer yönde kararlar için bkz. B. No: 2020/30704, 7/3/2024; B. No: 2020/25564, 7/3/2024; B. No: 2020/29397, 6/6/2024).

22. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Bir üye bu görüşe katılmamıştır.

B. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

23. Başvurucu; idarenin ihmali neticesinde eşik puanların ve erken iyileştirme programlarının belirlenmemiş olması nedeniyle açık ceza infaz kurumuna daha erken ayrılmasının engellendiğini,

bu sebeple kendisinin ve ailesinin mağdur edildiğini belirterek adil yargılanma, etkili başvuru ve özel hayata ve aile hayatına saygı haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
24. Başvuruya konu edilen uygulamanın cezayla ilgili değil cezanın infazıyla ilgili olması ve ihlal iddialarının infazın şekline yönelik olarak dile getirilmesi nedeniyle başvuru kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmiştir (aynı yönde değerlendirme için bkz. (emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2021/30782, 20/11/2024, §§ 46, 47). Öte yandan başvurucunun aile hayatına ilişkin iddialarının soyut nitelikte olduğu ve hakkın ne suretle ihlal edildiğini ortaya koyamadığı anlaşıldığından aile hayatına saygı hakkı, suç isnadı ya da medeni hak ve yükümlülüklere ilişkin olmayan şikâyete dair de etkili başvuru hakkı yönünden ayrıca bir değerlendirme yapılmamıştır ((emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2020/25033, 13/5/2025, § 11; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2020/27974, 15/12/2021, §§ 40-51).

25. 2021/30782 numaralı başvuruya ilişkin kararda Anayasa Mahkemesi, hürriyetten yoksun bırakmanın vasfını değiştirmeyecek nitelikteki farklı tür ceza infaz kurumlarındaki tutulmaların müstakil bir hürriyetten yoksun bırakma hâli olarak kabulünün mümkün olmadığını belirtmiştir. Ayrıca hapis cezasının hangi tür ceza infaz kurumunda yerine getirileceği meselesinin bir mahkûmiyet kararının infazına bağlı olarak hürriyetten yoksun bırakma hâlinin Anayasa'nın 19. maddesinin gerekliliklerine uygunluğu üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığını da kabul etmiştir. Neticede hapis cezasının infaz şekline ilişkin uygulamaların kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının kapsamı dışında olduğunu belirterek bu yöndeki şikâyetlerin konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (B. No: 2021/30782, §§ 52-56).

26. Anılan ilkeler somut başvuru bağlamında da dikkate alındığında başvurucunun cezasının açık ceza infaz kurumu yerine kapalı ceza infaz kurumunda yerine getirilmesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetlerinin konu bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

27. Başvurucu, ihlalin tespiti ve 300.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

28. Başvurucunun bireysel başvuruda bulunduğu tarihten sonra Covid-19 salgını dönemindeki kısıtlamalar ortadan kalktığından ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

29. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararları karşılığında net 20.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. Aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

2. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın konu bakımından yetkisizlik nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

C. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE bir üyenin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

Ç. Başvurucuya net 20.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğine (E.2021/3943, K.2021/4072), Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesine (2021/3151 D. İş) ve Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 14/10/2026 tarihinde karar verildi.

KARŞIOY GEREKÇESİ

Başvuru, koronavirüs salgınına yönelik tedbirler kapsamında ceza infaz kurumundaki görüşlerin kısıtlanması ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin reddedilmesi nedeniyle aile hayatına saygı ve kişi hürriyeti ve güvenliği haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Kararda, görüşlerin kısıtlanması şeklinde yapılan müdahalenin, salt idari makamların kararlarına dayandığı anlaşılmakla müdahalenin kanuni temelinin bulunmadığı değerlendirilerek Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

1593 sayılı Kanun'un 23. maddesinde, "Her vilayet merkezinde bir umumi hıfzıssıhha meclisi toplanır..."; 27. maddesinde "Umumi hıfzıssıhha meclisleri mahallin sıhhi ahvalini daima nazarı dikkat önünde bulundurarak şehir ve kasaba ve köyler sıhhi vaziyetinin ıslahına ve mevcut mahzurların izalesine yarayan tedbirleri alırlar. Sari ve salgın hastalıklar hakkında istihbaratı tanzim, sari ve içtimai hastalıklardan korunmak çareleri ve sıhhi hayatın faideleri hakkında halkı tenvir ve bir sari hastalık zuhurunda hastalığın izalesi için alınan tedbirlerin ifasına muavenet eylerler."; 77. maddesinde ise "Sari ve salgın hastalıklardan birinin hüküm sürdüğü veya tehdit ettiği mahallerde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin tasvibiyle bütün umumi mahallerde vuku bulacak içtimalar tahdit veya menolunabilir..." kurallarına yer verilmiştir. Öte yandan; 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdare Kanununun 11. maddesinin (C) fıkrasında, "İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindendir. Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır." hükmü düzenlenmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından COVID-19 salgınının tüm dünyada yaygın bir şekilde insan sağlığını tehdit eder boyutlarda görülmesi üzerine pandemi ilan edilmiş; 13/3/2020 tarihinden itibaren de ülkemizde salgın hastalık olarak kabul edilmiştir. Hastalığın insanlar arasında solunum yoluyla ve kısa süreli temaslarda dahi bulaşımının hızlı olması nedeniyle, insanların bir arada bulunduğu kapalı veya açık ortamlarda, hastalığın azaltılması veya ortadan kaldırılması amacıyla pek çok değişik önlem ve tedbirler alınmıştır. Sokağa çıkma yasağı kararları, toplantı yapılmasının

ertelenmesi ve yasaklanması, izin verilen toplantılarda uyulması gereken kurallar, maske takma zorunluluğu ve bu yasakları ihlal edenler hakkında 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 282. maddesi gereğince idari para cezası uygulanması da belirtilen tedbirlerden birisi olmuştur.

Nitekim yine bu kapsamda salgının takibi ve alınabilecek tedbirlerin tespiti ve değerlendirilmesi için 10/1/2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından danışma kurulu olarak "Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu" oluşturulmuştur. Koronavirüs Bilim Kurulu, ulusal ve uluslararası kaynaklardan elde ettiği güncel bilimsel veriler doğrultusunda COVID-19 hastalığının yayılımını durdurmak için, maske takılması, belli süre boyunca sokağa çıkmanın kısıtlanması, yurtdışı uçuşların yasaklanması, ülke kara sınırlarının belirli ülkelere kapatılması, vatandaşların yurt dışı seyahatlerinin ertelenmesi, yurt dışından gelen vatandaşların 14 günlük karantinaya alınması, eğitime ara verilmesi, konaklama tesisleri, restoranlar, yurtlar ve huzurevlerinde tedbirlerin çeşitlendirilmesi, açık ve kapalı cezaevlerinde açık görüşlerin ertelenmesi gibi tavsiye kararları almıştır.

Yine Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 14/3/2020 tarihli yazısı uyarınca, ceza infaz kurumlarında kapalı ve açık ziyaretlerin ikinci bir talimata kadar ertelenmesine karar verildiği, anılan tedbirin düzenli aralıklarla gözden geçirilip Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda uzatılmasına karar verildiği, kademeli normalleşme adımlarının başlaması ile birlikte yine Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda yeniden düzenleme yapılarak 2020 yılının Haziran ayı itibarıyla kademeli olarak hükümlü ve tutuklulara ziyaret hakkının sağlandığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan Anayasa Mahkemesi, Anayasa'da temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması gibi münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerektiğini ve anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlemesini öngördüğü konularda yasama organının temel kurallarını saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakmasının yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamayacağını kabul etmiştir (AYM, E.2014/133, K.2014/165, 30/10/2014; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2020/34781, 17/1/2023, § 63; Odeon Park Otel Turizm Ticaret Ltd. Şti. [2. B.], B. No: 2021/3598, 27/2/2024, § 18). Bu bağlamda temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına yönelik kanuni düzenlemelerde kanun koyucu tarafından temel esaslar, ilkeler ve çerçeve belirlendikten sonra diğer ayrıntıların düzenleyici işlemlerle belirlenebileceği kabul edilmiştir ((emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2013/6693, 16/4/2015, § 63; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 78; Odeon Park Otel Turizm Ticaret Ltd. Şti., § 19).

Bu bağlamda, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 6. maddesinin (b) bendine göre "Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir." Yine aynı maddenin (f) bendine göre; "Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin yaşam hakları ile beden ve ruh bütünlüklerini korumak üzere her türlü koruyucu tedbirin alınması zorunludur." 5275 sayılı Kanun'un 114. maddesine göre de; "Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususlaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler."

29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlanın Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in (Yönetmelik) "Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma" başlıklı 96. maddesinin ilgili (1) ve (3) numaralı fıkraları ise şöyledir:

"(1) Kurumda, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanununun 57 nci maddesinde ve 30/5/2007 tarihli ve 26537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliğinde yer alan hastalık veya durumlardan birisinin çıkması veya çıkma şüphesinin ya da bu türden bir hastalık sebebiyle ölümün meydana geldiği hâllerde durum cezaevi tabibince kurumun en üst amirine bildirilir. Bu bildirimin alınması üzerine kurum en üst amiri durumu gecikmeksizin ilgili mercilere bildirir. ...

(3) Tedaviyi sağlayacak nitelikte özel bölümü bulunmayan kurumlardaki hükümlüler, derhal tedavisinin yapılabileceği sağlık kuruluşuna sevk edilir. Kurum idaresi tarafından, hastalığın yayılmasına engel olmak için gerekli önlemler alınır."

COVİD-19 salgınının tüm dünyada etkili olduğu, ülkelerin olağanüstü durum nedeniyle kamu sağlığını korumak ve salgını önlemek amacıyla acil önlemler aldığı bilinmektedir. Bazı ülkelerde olağanüstü hâl ilan edilmiş, bazı ülkelerde ise sokağa çıkma yasakları getirilmiş, alışveriş merkezleri gibi toplu halde bulunulabilecek yerlere girişlerle ilgili kısıtlamalar hayata geçirilmiştir. Nitekim WHO tarafından da uluslararası önlemlerin alınması konusunda bilgilendirme ve çağrılar yapılmıştır.
Somut olayda, başvurucu 11/3/2020 tarihinden sonraki süreçte açık ve kapalı görüş hakkına yönelik getirilen kısıtlamaların aile hayatına saygı hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

Öncelikle Devletin, ceza infaz kurumunda olsun veya olmasın herkesin sağlığını korumak ve bunun için gerekli önlemleri almak şeklinde yükümlülüğünün bulunduğu not edilmelidir. Somut olayda 5275 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) ve (f) bendinde, hükümlü ve tutukluların korunması için her türlü tedbirin alınabileceği hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun'a göre çıkarılan Yönetmelik'in 96. maddesine göre de Ceza İnfaz Kurumlarının salgın hastalığın yayılmasını engellemek için gerekli tüm önlemleri alabileceği hükme bağlanmıştır. Nitekim anılan hükümler doğrultusunda, Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulunun tavsiye kararları da dikkate alınarak, ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunması, salgının engellenmesi için ziyaret yasağı getirildiği görülmektedir. Bu dönemde sokağa çıkma yasağı getirildiği için ziyaretçilerin ceza infaz kurumuna gelmelerinin de mümkün olmadığı hatırda tutulmalıdır.

Sonuç olarak anılan düzenlemeler dikkate alındığında, iddia olunan müdahalenin kanuni dayanağını oluşturan mevzuatın ulaşılabilir, yeterince açık, belirli ve öngörülebilir olduğu, açık ve kapalı görüş hakkına ilişkin kısıtlamanın kanuni dayanağının bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, kısıtlamanın ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunması, salgının engellenmesi için kısa süreli uygulandığı dikkatten kaçmamalıdır. Yeni Koronavirüs salgınının tüm dünyada etkili olduğu, yaklaşık 18 milyon kişinin hayatını kaybettiği unutulmamalıdır. Ceza infaz kurumundaki ziyaretçi kısıtlamasının süreli olduğu, bu süre içinde telefonla görüş imkanının da devam ettiği, yalnızca yüz yüze görüş imkanının sınırlandırıldığı

dikkate alındığında, anılan önlemlerin meşru bir amacının bulunduğu, bu haliyle ölçülü bir müdahale olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, müdahalenin salgın hastalığın önlenmesi gibi zorunlu bir ihtiyaca karşılık gelmesi nedeniyle demokratik toplum düzeninin korunmasında gerekli, alınan tedbirlerin salgının seyri ile orantılı olduğu ve keyfîlik oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle somut olay yönünden, aile hayatına saygı hakkının ihlal edilmediği düşüncesiyle, aksi yönde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye